

State of play k doporučením ze Zprávy EK o právním státu 2023 – duben

[Podle Zprávy o právním státu 2023 se Česku doporučuje, aby:]

1. doporučení: pokračovalo v reformě státního zastupitelství a zachovalo původní cíl, kterým je zavést záruky týkající se odvolání nejvyššího státního zástupce a dalších vedoucích státních zástupců, a to s přihlédnutím k evropským standardům nezávislosti a samostatnosti státního zastupitelství,

Novela zákona o státním zastupitelství poté, co byla schválena Poslaneckou sněmovnou (7. 2. 2024) a Senátem (6. 3. 2024), byla podepsána prezidentem republiky (22. 3. 2024) a následně publikována dne 9. 4. 2024 jako zákon č. 83/2024 Sb. Účinnosti pak nabude dnem 1. 7. 2024 (s výjimkou několikero ustanovení, které vejdou v účinnost dne 1. 5. 2024). Podle nového znění má dojít ke změně pravidel ohledně funkčního období, výběru i podmínek odvolávání vedoucích státních zástupců včetně nejvyššího státního zástupce. V této podobě půjde o standardní unijní úpravu poskytující dostatečné záruky nezávislosti státního zastupitelství.

2. doporučení: přijalo opatření ke zkrácení délky řízení a zajištění nezávislosti vyšetřování a stíhání v případech korupce na vysoké úrovni,

Průběžně jsou přijímána opatření nelegislativní povahy. Policie se zavázala dále zvyšovat podporu všem policistům, kteří vyšetřují trestné činy. Za tímto účelem policie pokračuje ve vývoji jednotného analytického nástroje (v podstatě digitální řešení pro vkládání údajů a analýz odhalených během šetření) a spuštění jeho testovacího provozu je plánováno na konec roku 2024. Policie pokračuje v plnění úkolů stanovených v akčním plánu boje proti organizovanému zločinu. Cílem těchto změn je posílit odhalování a vyšetřování ekonomických trestných činů, včetně korupce.

Ve vztahu k odvětvím s vysokým rizikem korupce, a to jak k veřejným zakázkám, tak k dalším relevantním odvětvím, realizovalo Česko v roce 2023 reformu 4.3.3. Sběr a analýza dat o korupci v rámci komponenty 4.3. Protikorupčních opatření Národního plánu obnovy ČR s termínem dokončení do 31. 12. 2023. Reforma 4.3.3. byla úspěšně dokončena dne 29. 12. 2023, kdy byla zveřejněna „Souhrnná výzkumná zpráva k projektu „Korupce ve vybraných sektorech v České republice a možnosti jejího snížení““. Souhrnná výzkumná zpráva je veřejně přístupná na: <https://korupce.cz/wp-content/uploads/2024/01/Korupce-ve-vybranych-sektorech-v-ceske-republice-a-moznosti-jejeho-snizeni.pdf>. Závěrečná monitorovací zpráva k dokončení reformy byla následně podle stanovených pravidel realizátorem reformy vypracována a předložena 5. ledna 2024. Všechny tyto koncepční kroky naplňují dané doporučení.

3. doporučení: posílilo rámec integrity poslanců, zejména doplněním stávajících pravidel týkajících se efektu otáčivých dveří a lobbyingu,

Mandátový a imunitní výbor Poslanecké sněmovny svým usnesením č. 43 ze dne 7. 2. 2024 schválil doporučená pravidla pro etické chování poslance. Jedná se o transparentní souhrn pravidel chování, která by měli poslanci po dobu výkonu svého mandátu dodržovat, a tím přispívat k prestiži a autoritě Poslanecké sněmovny ve veřejném prostoru. Pravidla jsou veřejně dostupným dokumentem a představují významné posílení regulatorního rámce integrity poslanců, vč. zmíněných pravidel.

Z hlediska dalšího doplnění pravidel týkajících se lobbingu pokračuje Česko v již v tomto směru započatých legislativních aktivitách. Návrh zákona o regulaci lobbování byl vládou schválen dne 6. 3. 2024, a následně předložen Poslanecké sněmovně a poslancům jako tisk č. 649/0. Rozsah bude mít poměrně značný: podle návrhu mají být v registru lobbování při splnění podmínky soustavnosti lobbování vedeny i profesní asociace, komory, svazy, církve, samosprávy či asistenti poslanců a senátorů. Za lobbovanou osobu byl označen i prezident republiky.

Dne 3. 10. 2023 byl navíc vydán nový etický kodex státních zaměstnanců,¹ který se zaměřuje především na podporu a motivaci vyspělého etického prostředí ve služebních orgánech. Obsahuje 10 článků, které vyjadřují základní společenské hodnoty, mezi něž patří mimo jiné důstojnost, svoboda, rovnost a solidarita.

4. doporučení: dokončilo revizi právních předpisů týkajících se střetu zájmů, mimo jiné tím, že bude vyjasněna definice skutečného vlastnictví a pokročí se v dalších reformách týkajících se transparentnosti informací o vlastnictví sdělovacích prostředků,

Dne 1. 1. 2024 nabyla účinnost novela zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a politických hnutích. Ta byla zaměřena na všechny veřejné funkcionáře, kteří nově nesmějí vlastnit média nebo být ovládající osobou mediálních společností. Kromě toho se novela zaměřila také na posílení struktury řízení Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí, a to vyjasněním pravomocí a odpovědnosti předsedy i členů úřadu. Zmíněné kroky tak zároveň naplňují udělené doporučení.

5. doporučení: pokračovalo v procesu zaměřeném na posílení pravidel a mechanismů pro posílení nezávislé správy veřejnoprávních sdělovacích prostředků s přihlédnutím k evropským normám pro veřejnoprávní sdělovací prostředky,

Podle novelizačního zákona č. 225/2023 Sb. je nově do volby členů Rady České televize a Rady Českého rozhlasu zapojen i Senát, který tak volí jednu třetinu členů každé rady (v minulosti byli členové rad voleni pouze Poslaneckou sněmovnou). Nyní lze také odvolat už pouze jednotlivé členy rady, a to tou komorou Parlamentu, která jej zvolila. Změny v legislativě nabyly účinnosti 1. 10. 2023, a první volba nových členů rady Senátem proběhla již v listopadu stejného roku.

Ministerstvo kultury dále v rámci posílení pružnosti veřejnoprávních médií předložilo návrh zákona, který má umožnit dostatečné financování České televize a Českého rozhlasu. Vzhledem k tomu, že financování médií veřejné služby je v Česku založeno na rozhlasových a televizních poplatcích, předpokládá se (po 15, respektive 18 letech) jejich navýšení, a také úprava definice televizního příjemce odpovídající dnešní technologické realitě. Návrh byl zaslán do řádného připomínkového řízení, z jehož výsledku vyplynula nutnost dále rozpracovat potřeby financování s ohledem na dopady na mediální trh. Jsou ustaveny dvě pracovní skupiny ze zástupců soukromého sektoru i veřejnoprávních médií, které se tímto zabývají.

6. doporučení: pokračovalo v legislativních změnách s cílem zřídit národní instituci pro lidská práva s přihlédnutím k Pařížským zásadám OSN.

Novela zákona č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv, obdržela dne 29. 2. 2024 doporučující stanovisko Legislativní rady vlády a dne 10. 4. 2024 byla na jednání vlády schválena. Novela reflektuje Pařížské zásady OSN, předkládá nezbytné změny, které umožní akreditaci veřejného ochránce práv jako české národní lidskoprávní instituce (NHRI), a taktéž navrhuje zřízení instituce dětského ombudsmana.

---

¹ Služební předpis nejvyššího státního tajemníka č. 3/2023 o pravidlech etiky státních zaměstnanců účinný od 1. 1. 2024.